

Česká školní inspekce

Ústecký inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní škola, Most, Obránců míru 2944

Obránců míru 2944, 434 01 Most

Identifikátor školy: 600 083 730

Termín konání inspekce: 22. – 26. září 2003

Čj.:	065 221/03-2550
Signatura:	of4cx102

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- ❖ personálních podmínek ZŠ
- ❖ materiálních podmínek ZŠ
- ❖ průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy v předmětech: přírodověda, prvouka, tělesná výchova, matematika, fyzika, český jazyk, cizí jazyk, výtvarná výchova, hudební výchova a sborový zpěv
- ❖ dodržování schválených učebních dokumentů

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola, Most, Obránců míru 2944 (dále jen ZŠ nebo škola) je sídlištní dvacetí dvou třídní ZŠ. Je v postavení právního subjektu a právní formou je příspěvkovou organizací. Zřizovatelem ZŠ je Město Most. Od letošního září škola pracuje v nových podmínkách, protože zvládá přechod žáků z nedaleké bývalé základní školy, která byla vyřazena ze sítě škol. Kromě jedné celé páté třídy a dalších žáků zde našlo své nové pracoviště a zaměstnavatele také několik učitelů ze zrušené školy.

Ve výchovně vzdělávací oblasti se škola hlásí k výchovně vzdělávacímu programu Základní škola. Nadaní žáci se zájmem o hudební výchovu a výtvarnou výchovu mají možnost vzdělávat se ve třídách s rozšířenou výukou výtvarné výchovy a hudební výchovy. Ve třetích až pátých A, B třídách dobíhá vzdělávací program Obecná škola. Pamatováno je také na žáky s potřebou specifické výchovné a vzdělávací práce. S takovými žáky, většinou s vývojovými poruchami učení, je ve škole pracováno v rámci integrace. Pestrá nabídka je v oblasti volitelných předmětů, zařazen je i nepovinný předmět sborový zpěv a pamatováno je i na výchovu ve volném mimoškolním čase žáků.

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Ve škole pracuje celkem třicet šest pedagogů. Šest z nich nemá předepsané vysokoškolské vzdělání a nesplňuje tak podmínky odborné a pedagogické způsobilosti, potřebné pro ZŠ. Procentuálně to představuje 16,6%, což je pro školu příznivý stav. Učitelé s plnou kvalifikací většinou využívají svých aprobací. Další přidělené předměty respektují podle možností školy kvalifikaci a schopnosti jednotlivých učitelů. Výchovná poradkyně školy má požadované kvalifikační studium pro výchovné poradce a této práci se věnuje dlouhodobě. Nekvalifikovaní učitelé jsou vedeni ke studiu a dvě učitelky již vysokou školu pedagogického zaměření studují. ***Personální zabezpečení výuky je na velmi dobré úrovni. Respektuje a dokáže skloubit personální zázemí a potřeby školy.***

Organizační struktura školy je funkční, zaměstnancům známa a kompetence vedení jsou pracovníky respektovány. Školu řídí ředitel školy a jmenována je statutární zástupkyně ředitele. Mezi vedoucí pracovníky patří školník, ekonomka školy a vedoucí školní jídelny. Pedagogové jsou dostatečně informováni o potřebách a prioritách školy. Středně velká škola a zájem vedení školy umožňuje osobní kontakt s pedagogy při předávání důležitých informací. Dále slouží informační tabule ve sborovně a pořádané porady se zaměstnanci.

Ve dnech inspekce byla funkčnost organizačního systému školy příkladná a bezproblémová. Mezi zaměstnanci panovala vstřícná atmosféra, která se přenášela i na žáky. Pro odborné pedagogické problémy jsou zřízeny metodické orgány jako jsou metodická sdružení a předmětové komise. **Organizace činnosti a provozu školy je zažitý, plně fungující proces usměrňovaný vedením školy, které reaguje na potřeby školy a potřeby zaměstnanců.**

Pro nekvalifikované, nové nebo začínající učitele jsou určeni uvádějící učitelé. Ředitel i jeho zástupkyně se podílí na kontrolní činnosti práce učitelů. Běžná je účast pedagogů na akcích dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků a finanční částka určená na tyto aktivity byla v minulém roce vyčerpána. Vzdělávání probíhá také v oblasti výpočetní techniky, a to i přesto, že škola nebyla zařazena v programu Indoš (současné své dvě učebny výpočetní techniky si pořídila z vlastních zdrojů). Vzdělávání a další aktivity učitelů probíhají jak v běžné, tak v rozšířené výuce vzdělávacího programu Základní škola a využívají současné možnosti a nabídku vzdělávacích institucí. Na nadstandardní práci jednotlivých pedagogů je reagováno vedením školy formou pohyblivých složek platu, pro jejichž přiznávání jsou zpracována kritéria zveřejněná v organizačním řádu. **Systém vedení zaměstnanců je funkční a vzhledem k inspekčním zjištěním přináší výsledky nejen ve výuce a výchově, ale i v atmosféře na pracovišti.**

Odborný růst učitelů podporuje řada pedagogických aktivit včetně mezinárodních soutěží směřovaných k hudební a výtvarné výchově. **V oblasti hodnocení a sebehodnocení pedagogů jsou tyto zkušenosti jedinečné a motivující.**

Personální podmínky vzdělávací a výchovné činnosti jsou velmi dobré ve vztahu k podmínkám vzdělávacího dokumentu Základní škola a Obecná škola a vynikající k rozšířené výuce hudební a výtvarné výchovy.

HODNOCENÍ MATERIÁLNĚ-TECHNICKÝCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Základní škola má pavilonové uspořádání a spolu s udržovaným venkovním pozemkem je pěknou a příjemnou dominantou okolního sídliště. Škola má dvě školní hřiště, jednu tělocvičnu, dvacet dva kmenových tříd a devět odborných učeben (učebna přírodopisu a chemie, výtvarné výchovy, dvě učebny hudební výchovy, dvě učebny výpočetní techniky, keramickou dílnu, dílnu praktických činností, školní kuchyňku). Venkovní areál umožňuje realizovat výuku také ve dvou venkovních učebnách. **Prostředí celého školního areálu a školy vytváří velmi dobré podmínky pro vzdělávání a výchovu.**

Vybavení školy: Žáci prvního stupně se vzdělávají ve dvou ze sedmi pavilonů. Vzdělávání probíhá v prostorných, vyhovujících učebnách. Všechny třídy jsou na vysoké estetické úrovni. Ve výzdobě tříd se odráží i zřejmá profilace školy na předměty s estetickým zaměřením (výtvarná a hudební výchova). Kromě žakovských prací tvoří výzdobu učeben i moderní nástěnné výukové tabule, mapy a řada dalších názorných pomůcek, které vyučující ve výuce aktivně využívají. Žáci jsou vybaveni v potřebné míře učebnicemi, pracovními sešity a dalšími pomůckami. Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami využívají další, kompenzační pomůcky (většinou nakopírované přehledy pro český jazyk a matematiku). Každá třída 1. stupně je vybavena audiovizuální technikou – CD přehrávač či magnetofon, k dispozici je pro první stupeň i video. Po vzájemné dohodě využívají vyučující s žáky učebnu výpočetní techniky.

Na 2. stupni ZŠ je výuka směřována kromě kmenových tříd do odborných učeben. Vybavení pomůckami je velmi dobré pro matematiku, ale chudší pomůckovou základnu nabízí kabinet přírodopisu a chemie, který slouží i pro fyziku. Zde škola získala některé pomůcky z vedlejší

zrušené školy. Stále však chybí vhodné nástěnné obrazy a demonstrační materiál pro fyziku a přírodopis. Učitelé si pomáhají využíváním vhodných učebnic a demonstrační pokusy provádí pomocí žákovských souprav.

Velmi dobré materiální zázemí mají předměty výtvarná a hudební výchova. Pro výuku výtvarné výchovy mají učitelé k dispozici odbornou pracovnu a dále keramickou dílnu s keramickou pecí. Část pracovního materiálu si pořizují žáci sami, část pořizuje škola (především pro práci v keramické dílně).

Český jazyk je vyučován v kmenových třídách. V jednom z kabinetů je umístěna žákovská knihovna (především se staršími výtisky krásné literatury a s novějšími encyklopediemi) a ve sborovně je knihovna učitelská, která obsahuje dostatek novějších titulů z oblastí pedagogiky i různých didaktik. Vybavení kabinetu českého jazyka s výjimkou audiovizuální techniky je nebohaté a zastaralé. Učitelé mohou využívat kopírovacího stroje na množení pracovních textů i kontrolních prací.

Pro výuku cizích jazyků má škola dvě odborné učebny, vybavené audiovizuální technikou, zpětným projektořem, obrázky a nástěnnými gramatickými přehledy. Žáci mají k dispozici souvislou řadu navazujících učebnic včetně pracovních sešitů, vyučující mají kromě učebnic a slovníků i další pomůcky, které si zčásti sami vyrobili.

Využívání materiálních zdrojů: vlastní kontrolní činností se vedení školy dostalo prakticky k identickým zjištěním a zná stav a potřeby materiálně technického zázemí. V rámci svých kompetencí pronajímá školní tělocvičnu a občas také školní jídelnu.

Vedení školy je si vědomo potřeby preferovat vybavenost některých předmětů a také s touto skutečností při svém plánování počítá. Další prioritou je rozšíření elektronického ochranného systému zabezpečení majetku a stále se rozšiřující výbavy školy.

Vynikají materiálně-technické zázemí mají předměty rozšířené výuky výtvarné a hudební výchovy, které slouží i běžným třídám ZŠ. Velmi dobrá je vybavenost školy ve sledovaných předmětech 1. stupně, v matematice a cizích jazycích na 2. stupni ZŠ. Dobrou úroveň představuje materiální vybavenost sledovaných přírodovědných předmětů fyzika, přírodopis a předmětu český jazyk. Celkově lze materiální zázemí školy hodnotit jako velmi dobré.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY

Vzdělávací programy

Ve výchovně vzdělávací oblasti se škola hlásí k výchovně vzdělávacímu programu Základní škola č. j. 16 847/96-2. Nadaní žáci a žáci se zájmem o hudební výchovu a výtvarnou výchovu mají možnost vzdělávat se ve třídách s rozšířenou výukou výtvarné výchovy a rozšířené výuky hudební výchovy. Ve třetích až pátých A, B třídách dobíhá vzdělávací program Obecná škola č. j. 12 035/97-20. Od letošního září je zareagováno na zařazení disponibilních hodin v 8. a 9. ročníku.

Integrovaných žáků je ve škole třicet dva. Tito žáci, většinou s poruchami učení a v jednom případě se smyslovým postižením, se vzdělávají podle uvedených vzdělávacích programů podle toho, ve které třídě jsou zařazeni. ***Realizace výuky je velmi vhodná vzhledem k potřebám žáků a je v souladu s deklarovanými učebními dokumenty.***

Učební dokumenty jsou uplatňovány v plném rozsahu. Pomocí jsou časové a tematické plány, které vedení školy na učitelích vyžaduje. Podle rozvrhu školy jsou respektovány učební plány a zápisy v třídních knihách umožňují vysledovat plnění osnov. V rámci uvedených vzdělávacích dokumentů jsou realizovány disponibilní hodiny v 8. a 9. ročnících a volitelné

předměty v 7. – 9. ročnících. Ve volitelných předmětech jsou nabízeny: informatika, francouzština a cvičení z českého jazyka. ***Učební dokumenty jsou respektovány a vedená dokumentace zachycuje průkazně průběh výuky.***

Hospitační činnost vedení školy se zaměřuje také na plnění osnov. K případným zjištěným nedostatkům jsou přijímána opatření. ***Pojetí kontroly osnov vedením školy je funkční, s čímž koresponduje i inspekční zjištění.***

Rozvrh hodin respektuje požadavky věku žáků dané vyhláškou o ZŠ. Dodržovány jsou délky přestávek a délky vyučovacích hodin. Prodloužená hlavní velká přestávka umožňuje žákům relaxaci ve venkovním areálu školy. Celý běh školního dne je organizačně velmi dobře a nenásilně zvládnut. Školní řád obsahuje potřebné informace pro žáky a k další informovanosti slouží práce třídních učitelů a žákovské knížky. ***Organizace výchovně-vzdělávacího procesu je přes širokou nabídku vzdělávacích a volnočasových aktivit funkční a bezproblémová. Informovanost žáků je samozřejmou součástí tohoto systému.***

Výchovné poradenství reaguje na potřeby školy a žáků v oblasti výchovně-vzdělávací, reaguje na potřeby žáků s potřebou specifických postupů při vzdělávání a připravuje žáky v profesionální orientaci. Oblast sociopatologických jevů je svěřena koordinátorce, která se v této problematice vzdělává. Na práva žáků a ochranu před nežádoucími jevy pamatuje školní řád. V posledních dvou letech škola nemusela řešit žádný výrazný případ spadající do problematiky sociopatologických jevů. V průběhu inspekce při vyučování, ale i při přecházení do jednotlivých pavilonů během přestávek, se žáci chovali ukázněně a vzájemně se respektovali. Škola většinou spolupracuje s pedagogicko-psychologickou poradnou, speciálně pedagogickým centrem, střediskem výchovné péče. Spolupráce s rodiči probíhá podle potřeb individuálně nebo na třídních schůzkách. Pro průběžnou informovanost slouží žákovské knížky. Je zřízen Klub rodičů, občas se vydává Zpravodaj o dění ve škole a škola má webové stránky.

Z pohledu výchovy mají velký význam žákům nabízené volnočasové aktivity: kroužek výpočetní techniky, kroužek anglického jazyka, kroužek hry na flétnu a kroužek keramiky. Školní sportovní klub se věnuje florbalu. V těchto dobrovolných aktivitách mimo vyučování je zapojena více jak čtvrtina žáků školy. ***Práce školy v této oblasti je na velmi dobré úrovni.***

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy na 1. stupni základní školy

V rámci inspekce byly na prvním stupni navštíveny všechny ročníky a třídy. Hospitační činnost byla zaměřena na průběh a výsledky vzdělávání v českém jazyce, matematice, prvouce, přírodovědě a ve výchovách – hudební, výtvarné a tělesné.

Plánování a příprava na výuku vychází z deklarovaných schválených vzdělávacích programů. Stanovené cíle výuky odpovídají aktuálnímu složení tříd, respektují individuální vzdělávací potřeby žáků a probírané učivo navazuje na předcházející témata. Učební plány jsou respektovány, současně jsou plněny učební osnovy sledovaných předmětů.

Výuku personálně zabezpečují především odborně a pedagogicky způsobilí učitelé. Sledovaná výuka u vyučující bez odborné a pedagogické způsobilosti (studující na pedagogické fakultě) byla vedena stejně jako u ostatních učitelů věcně a odborně správně.

Vzhledem k velikosti učeben a počtu žáků v jednotlivých třídách je uspořádání učeben spíše orientováno na frontálně vedenou výuku (výškově vyhovující lavice v řadách za sebou). Reakce žáků na organizační pokyny vyučujících však umožňuje i bezproblémové seskupení žáků do rozličných pracovních skupinek. Ve všech sledovaných hodinách učitelé využívali širokou škálu pomůcek názorného charakteru (mapy, obrázky, publikace, nakopírované doplňkové materiály), žáci a učitelé účelně využívali učebnice a pracovní sešity a v některých hodinách výchovného charakteru byla využita audiovizuální technika. Nedílnou součástí

všech sledovaných hodin předmětů s převahou naukového charakteru byla kvalitní příprava na tabuli.

Všechny sledované hodiny byly promyšlené a měly jasně danou strukturu. Vnitřní členění hodin umožňovalo aktivní zapojení žáků do výuky. Ve využívání vyučovacích metod a v organizaci výuky zde není žádný rozdíl mezi vzdělávacími programy Základní a Obecná škola. Ve sledované výuce převládaly účelně vedené frontální činnosti. V hodinách, kde žáci pracovali ve skupinách či dvojicích, absentovalo širší zastoupení aktivních činností žáků a to zejména z důvodů, kdy ve třídách chybí bohatší zastoupení nejrůznějších informačních zdrojů, především encyklopedií a naučné literatury. Žáci sice s chutí a aktivně pracovali, ale většinou pouze s připraveným nakopírovaným textem a učebnicí, kde vyhledávali požadované informace. Tempo sledované výuky vychází z možností žáků, žáci nejsou ani v rámci tělesné výchovy přetěžováni. Učitelé organizují činnosti tak, aby se mohli individuálně věnovat žákům se specifickými vývojovými poruchami učení. Pro tyto žáky mají připravené individuální úkoly. Pestrost používaných forem a metod práce vedla k aktivitě a zájmu žáků o výuku. Učitelé vnímají unavitelnost žáků a do hodin vřazují oddechové chvilky v různých formách (změna tempa výuky, drobné procvičení u lavice, vřazení soutěže apod.).

V průběhu sledovaných hodin byli žáci motivováni za pokrok v učení ústní pochvalou, za kvalitní práci ve skupinách byli povzbuzováni body do třídní soutěže.

Ve všech navštívených třídách vládne přátelská atmosféra mezi žáky i pedagogy, žáci respektují dohodnutá pravidla komunikace mezi učiteli a sebou navzájem. Vyučující i v prvním ročníku důsledně vedou nové žáky ke kultuře mluveného projevu a vytvářejí potřebný prostor pro osobnostní a sociální rozvoj žáků. Škola podporuje komunikativní dovednosti žáků, zejména tím, že učitelé dobře kladou žákům otevřené otázky a dbají na to, aby žáci odpovídali v souvislých větných celcích. Žáci mají prostor pro vyjádření vlastního názoru a v rámci výuky mohou i aktivně diskutovat.

Žáci jsou za pokrok v učení a aktivní přístup ke vzdělávacím činnostem hodnoceni pochvalou, zadané písemné úkoly jsou klasifikovány známkou. Při hodnocení učitelé respektují individuální dispozice žáků a v převážné míře zdůvodňují své hodnocení žákům. Jen ojediněle jsou žáci vedeni k vzájemnému hodnocení, pouze v jedné ze sledovaných hodin byli žáci vedeni k sebehodnocení.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy na 1. stupni základní školy jsou velmi dobré.

Průběh a výsledky ve sledovaných předmětech na 2. stupni základní školy

Navštívena byla většina tříd 2. stupně ZŠ a hospitace proběhly v předmětech: výtvarná výchova, hudební výchova, český jazyk, anglický jazyk, matematika, fyzika a přírodopis.

Výtvarná výchova

Inspekce sledovala 8 vyučovacích hodin ve třídách s rozšířeným vyučováním Vv i ve třídách, kde rozšířená výuka neprobíhá.

Všechny učitelky jsou plně odborně a pedagogicky způsobilé a tato skutečnost měla na průběh výuky evidentní vliv.

Výuka probíhala v době hospitací na vysoké úrovni především zásluhou pečlivě připravených a materiálně zajištěných hodin. Výtvarné práce tvořili žáci buď v odborné pracovních výtvarné výchovy, v keramické dílně, případně v dostatečně velké a vhodně osvětlené třídě. Žáci mají vesměs dostatek prostoru i pro práci s rozměrnějšími materiály. Výtvarné práce slouží k výzdobě tříd a chodeb školy, nejzdařilejší dětské výtvary reprezentují školu v řadě městských i mimoměstských soutěžích a na výstavách.

Vzhledem ke specifickému charakteru předmětu byly hodiny postaveny na tradiční struktuře: po úvodní motivaci a vysvětlení pracovního postupu pracovali žáci samostatně, případně spolupracovali ve dvojicích a skupinách. V závěru setkání si výsledné práce vzájemně hodnotili. Kontrolou prací i staršího data a kontrolou třídních knih bylo zjištěno, že se žáci především ve třídách s rozšířenou výukou Vv seznamují s širokou paletou výtvarných technik a s rozmanitými výtvarnými materiály při kresbě, malbě, grafice a modelování. Práce s keramickou hlinou mají vysokou estetickou úroveň. Nově se žákům dostává i besed o umění. Významné je, že vyučující pomáhají žákům radou, avšak neovlivňují jejich práci předkládáním vzorových výtvorů, ponechávají jim volnost v estetickém sebevyjádření a tím přispívají k prožitkovému učení.

Prožitkové učení evidentně zvyšuje motivaci žáků k tvůrčí práci. Výborná byla i úvodní motivace, která využívala osobních prožitků a zkušeností žáků, a dalším motivačním prvkem je pro žáky této školy i účast na školních výstavách doma i ve Francii a ve výše zmíněných výtvarných soutěžích.

Výtvarná činnost vyžaduje možnost pohybu po třídě či dílně. V průběhu sledovaných hodin žáci tyto možnosti zbytečně nezneužívali, pracovní prostředí bylo příjemné a vesměs nekonfliktní. Drobné kázeňské problémy byly způsobeny obvykle žáky v počátcích puberty a pak žáky s poruchami chování (vykřikování, menší sebeovládání, liknavost při práci, zapomínání pomůcek atd.).

Své místo mělo při hodinách sebehodnocení žáků. Ti nejen posuzovali výtvarné práce svých spolužáků, ale posuzovali i kvalitu vlastních výtvorů. V deváté třídě tak činili i písemně. Tato sebereflexe výrazně obohacovala hodnotu vyučovacích hodin o zpětnou vazbu.

Česká školní inspekce hodnotí průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve výtvarné výchově jako vynikající.

Hudební výchova

Týdenní hodinová dotace hudební výchovy (Hv) je v souladu se vzdělávacími programy. Ve třídách s rozšířenou výchovou hudební výchovy (RVHV) to jsou tři hodiny, v ostatních třídách jedna hodina. Učivo osnov je kvalitně rozpracováno v časově tematických plánech pro jednotlivé ročníky a třídy, vždy na celé období 1. i 2. stupně. Tím je zajištěno plnění osnov i návaznost probíraného učiva. Na konkretizaci učiva a případném upřesnění se podílí předmětová komise. Součástí hodin RVHV je hra na zobcovou flétnu (Danielova škola), pro žáky jsou organizovány výchovné koncerty, návštěvy divadelních představení, nahrávacích studií apod. Předmět RVHV doplňuje nepovinný sborový zpěv. Žáci 1. stupně mohou navštěvovat kroužek hry na zobcovou flétnu.

Výuku RVHV na obou stupních ZŠ zajišťují dvě kvalifikované učitelky (zároveň vedou školní sbory), v ostatních třídách 1. stupně vyučují Hv kvalifikované učitelky, na 2. stupni vyučující, která si kvalifikaci doplňuje na pedagogické fakultě. Učitelé RVHV se zúčastňují dalšího vzdělávání, které organizují společně školy vyučující RVHV. Personální zabezpečení se tak příznivě odráží ve vysoké kvalitě výuky.

Převážná část hodin Hv probíhá ve dvou odborných učebnách, které jsou účelně uspořádány a vybaveny. Materiální zázemí je dostatečné - audio, video, hudební nástroje, pomůcky (elektronická hudební osnova, magnetické notové tabulky, obrazové pomůcky), odborná literatura a časopisy, notový materiál, různé řady učebnic Hv včetně metodických příruček apod. Materiální zázemí je plánovitě doplňováno, prostředí odborných učeben je podnětné a esteticky příjemně působící, i výzdoba přilehlých společných prostor je zaměřena na hudební tematiku. Menší část hodin Hv na 1. stupni je vyučována v kmenových učebnách,

i zde je dostatek pomůcek, problémem je malý prostor pro realizované hudebně pohybové aktivity.

V hospitovaných hodinách RVHV byla výuka vysoce efektivní. S přihlédnutím na fyziologickou, rozumovou i emocionální úroveň žáků je komplexně kultivována jejich hudebnost. Promyšleně se střídaly a doplňovaly jednotlivé složky Hv (zpěv, hlasová výchova, intonace, sluchová výchova, hudebně pohybové činnosti, nauka a dějiny, instrumentální a poslechové činnosti). Byly voleny formy společné, individuální i skupinové práce, důraz kladen na tvůrčí vklad žáků. Učitelé se do všech činností zapojovali, samozřejmě je pomoc, individuální přístup. Na počátku hodin byli žáci seznámeni se strukturou, některé části zajišťovali sami žáci (referáty, komentované hudební ukázky). V převážné většině hospitovaných hodin se dařilo žáky vhodně motivovat, o probíranou látku projevovali zájem, zapojovali se do jednotlivých činností, byli povzbuzováni. Cenné je především vytváření návyků pro týmovou spolupráci (komplexní příprava a realizace písně – zpěv, doprovod). Významným motivačním prvkem je i systém školních vystoupení, kdy žáci nejen hudebních tříd prezentují na veřejnosti svoje dovednosti.

Pravidla komunikace jsou zřejmá, výuka probíhá v prostředí důvěry, žáci mají prostor pro dotváření hodiny. Učí se naslouchat druhým, nebojí se vyjádřit svůj názor, zážitek ze zprostředkované či vlastní hudební činnosti. Velmi příznivě se projevují vzájemné vztahy mezi učiteli a žáky, které se prohlubují i při činnosti sborů a mimoškolních aktivitách.

Hodnocení je zaměřeno pozitivně, učitelé přihlížejí k individuálním dispozicím, je oceňován pokrok. Při udělení známky bylo hodnocení učitelem zdůvodněno.

Ve třídách bez RVHV je patrná diferenciací, žáci nejsou přetěžováni. Hospitované hodiny byly většinou zaměřeny na pěvecké, poslechové, hudebně pohybové a rytmické činnosti. Žáci pracovali se zájmem, ojediněle se projevilo nespolupracující chování, ke kterému docházelo zejména při déletrvajících činnostech. I zde mají žáci možnost zažít úspěch při hodině. Hodnocení je zaměřeno převážně pozitivně, ojediněle byly zaznamenány na 1. stupni poznámky v žákovských knížkách hned na počátku výuky.

Kvalita výuky hudební výchovy je hodnocena jako velmi dobrá, ve třídách s rozšířenou výukou hudební výchovy jako vynikající.

Český jazyk

Inspekce navštívila 7 vyučovacích hodin českého jazyka ve všech ročnících 2. stupně u čtyřech učitelek. Dvě z nich jsou plně odborně a pedagogicky způsobilé, jedna není aprobovaná a další, zatím bez kvalifikace, v současné době studuje pedagogickou fakultu. Cenné je, že své velmi dobře zpracované tematické a časové plány učitelky plní, a kontrolou třídních knih za školní rok 2002/03 bylo shledáno, že osnovy předmětu jsou plněny v celé šíři, že se neopomíjí slohové učivo a v hodinách literatury není upřednostňována literární historiografie, nýbrž okruhy předepsané osnovami.

Výuka je zatím poznamenána změněnými podmínkami, kdy do třídních kolektivů přišli od prvního září noví žáci ze zrušené školy a zároveň sem nastoupili noví učitelé. Všichni se navzájem v průběhu prvního měsíce školní práce teprve poznávají.

Materiální zajištění výuky je jen průměrné. Učitelky sice mohou používat audiovizuální techniku, avšak další informační zdroje a doplňující texty (např. Slovník jazyka českého, Stručná mluvnice česká, Pravidla českého pravopisu, Slovník cizích slov) jsou buď zastaralé, nebo silně opotřebované a v nedostatečném počtu. To negativně ovlivňuje práci v nově zavedeném předmětu Cvičení z českého jazyka, kde jsou žáci zatím nuceni pracovat s běžnými učebnicemi či namnoženými texty a kde tak výuka míří ke zvyšování poznatkové

části učiva, nikoli k rozvoji dovedností a kompetencí žáků. Ve většině sledovaných hodin chyběl i ten názorný materiál, který škola vlastní. Svou roli při tom hraje i fakt, že výuka probíhá v kmenových třídách ve dvou od sebe oddělených pavilonech a přenášení pomůcek a didaktické techniky je ztížené.

Výuka byla až na výjimky vedena konzervativními metodami jak v členění hodin, tak v nadužívání frontální práce, která nebyla vždy efektivní, protože se opírala o úzký okruh aktivních žáků. Problémy jsou i v mechanických opravách písemných chyb, kdy žáci nejsou vždy vedeni k uplatňování mluvnických pouček. Učitelé zatím nevyužívají ani analýzy žakovských chyb v kontrolních pracích, a proto nemohou stanovit ani efektivní strategie při jejich odstraňování. Rozdílnost dovedností a návyků žáků z dvou různých škol se projevila v nejednotně používané odborné terminologii i v nestejnosti pracovních postupů. Při výuce pak docházelo občas k drobným odborným nepřesnostem při používání odborných pojmů i při pracovním postupu. V nejlepších hodinách žáci s informačními zdroji pracovali, uplatňovala se zde párová práce a žáci mohli objevovat sami některé poznatky a postupy při řešení úloh. Až na zásadu názornosti se učitelky snažily v hodinách uplatňovat základní didaktické zásady, a to zásady soustavnosti, trvalosti a přiměřenosti úkolů. Ke kladům zhlédnutých hodin patří, že učitelé věnují pozornost integrovaným žákům, znají jejich specifické potíže, pomáhají jim a připravují pro ně diferencované školní úkoly.

Vzhledem k termínu inspekce bylo zřejmé, že v pozměněném prostředí převažují zatím v motivaci především vnější metody: obecné oznamování cílů hodiny, povšechné pochvaly a povzbuzování, zatímco vnitřní motivace se v hodinách objevovala jen vzácně. Snaha učitelek přesto směřovala k úspěchu, který by žáci prožívali při práci. Pokud tomu tak nebylo, tkvěly příčiny buď v nepřipravenosti žáků na hodinu (zapomínání), nebo v hledání efektivnějších forem práce a v navykání žáků na nové požadavky.

Vyučující se snažili vytvářet pozitivní atmosféru hodin, což se jim ve značné míře dařilo. Učitelky dodržují dohodnutá pravidla při hodnocení žakovských výkonů. Je to převážně hodnocení normativní a je vedeno snahou získat potřebnou sumu známek. Hodnocení kontrolních prací je založeno na bodovém systému. Velmi dobré bylo, že téměř každá hodina obsahovala závěrečné hodnocení, které však až na výjimky prováděly učitelky samy.

Vzhledem k charakteru většiny zhlédnutých hodin hodnotí Česká školní inspekce kvalitu průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy v českém jazyce jako dobrou.

Anglický a německý jazyk

Učivo stanovené osnovami je rozvrženo do jednotlivých ročníků na základě řady navazujících učebnic. Z tohoto rozvržení vycházejí vedením školy požadované časově tematické plány, takže návaznost učiva je zajištěna.

Z osmi jazykářů jsou čtyři učitelé nekvalifikovaní, ale kromě jednoho vyučujícího nemá tento fakt negativní vliv na výuku. Ve všech sledovaných hodinách bylo učivo prezentováno věcně i odborně správně.

Odborné učebny jsou velmi dobře vybaveny audiovizuální technikou, zpětným projektořem, obrazovými materiály a dalšími pomůckami, které ve sledovaných hodinách byly hojně využívány. I v kmenových učebnách, kam si učitelé pomůcky nosí, byla materiální podpora výuky dobrá. Učitelé dbali na názornost, hojně a vhodně využívali vybavení učeben vzhledem k probíranému učivu. Estetická úroveň odborných učeben a učeben na prvním stupni byla velmi dobrá, poněkud však klesala s věkem žáků.

Všechny sledované hodiny byly velmi dobře připraveny. Měly vesměs klasickou stavbu s opakováním a kontrolou domácího úkolu na počátku, následným výkladem nové látky

a procvičením a na konci byl zadán domácí úkol. Tempo bylo přiměřené věku a pokročilosti žáků i náročnosti probírané látky. Učitelé usilovali o komunikativní výuku a aktivní zapojení žáků, což se jim dařilo spíše v nižších ročnících. Z metod převládala frontální výuka, ale byla pozorována i skupinová a párová práce. Střídáním činností a zařazováním relaxačních aktivit dbali učitelé i o psychohygienu výuky, zejména v nižších ročnících. Společným nedostatkem všech sledovaných hodin byla absence závěrečného shrnutí a upevnění učiva. V jedné sledované hodině vyučující nezvládl výuku a nesplnil deklarovaný cíl, zejména díky nedostatku pedagogického vzdělání a zkušenosti. Vedení školy bylo upozorněno na nutnost poskytnout mu potřebnou metodickou pomoc.

Nejvýznamnějším motivačním prvkem bylo aplikování učiva na každodenní zkušenosti žáků, pochvala a dílčí odměny za úspěšné splnění úkolu. Méně se dařilo vyučujícím vyvolat zájem o týmovou spolupráci, především ve vyšších ročnících, což může být ovlivněno i zasedacím pořádkem, kdy žáci sedí izolovaně v jednotlivých lavicích.

Vyučující využívali svého dobrého jazykového zázemí a vedli hodiny v cizím jazyce, pouze v případech možného nepochopení přecházeli do češtiny. Komunikace probíhala vesměs od učitele k žákovi a měla podobu otázky a odpovědi, v případě méně úspěšných žáků co nejkratší. Citlivý byl nedostatek souvislé kreativní komunikace, ba i u pokročilejších žáků. Přes výraznou snahu učitelů žáci nevyjadřovali vlastní názory a neuplatňovali své argumenty. Ve všech sledovaných hodinách vztah žáků a učitelů nevybočoval ze stanovených pravidel.

Hodnocení ve sledovaných hodinách bylo jen slovní, v žakovských knížkách však žáci měli přiměřený počet známek vzhledem k době konání inspekce. Při hodnocení učitelé neopomínali upozornit na dosažený pokrok a respektovali individuální dispozice žáků. Vzájemné hodnocení žáků a sebehodnocení nebylo pozorováno v žádné sledované hodině.

Celkově má výuka anglického a německého jazyka velmi dobrou úroveň.

Blok přírodovědných předmětů – matematika, fyzika, přírodopis

Probírané učivo odpovídá osnovám a cíle výuky respektují aktuální stav tříd a specifika jednotlivých vzdělávacích dokumentů. Také v těchto předmětech představují časové a tematické plány, které mají učitelé k dispozici, účinnou pomoc. Začátek roku byl věnován opakování, ale z třídních knih minulého školního roku lze vysledovat respektování učebních plánů, plnění osnov (střídá se učivo aritmetiky, algebry a geometrie, pamatováno je na laboratorní práce).

V uvedených předmětech vyučují až na jednu učitelku kvalifikovaní učitelé. U nekvalifikované vyučující nebyla absence požadovaného vzdělání patrná, předměty, které jsou jí svěřeny, zvládá ku prospěchu výuky a výchovy.

Sledovaná výuka probíhala věcně a odborně správně.

Materiální zázemí je velmi dobré v matematice, kde dostačuje vybavení běžných tříd a vhodné učebnice. K dispozici je zpětný projektor, rýsovací pomůcky a další zaměstnávací materiál, který si učitelé často tvoří sami. Chudší je vybavení kabinetů přírodopisu a fyziky. Přesto však až na jednu výjimku ani v těchto hodinách pomůcky nechyběly. Učitelé dokázali vystačit s možnostmi pomůcek a učebnic tak, že korespondovaly s cíli a činnostmi v hodinách. Třídy a pracovny jsou esteticky na výši a starší školní nábytek je vzorně udržován.

Všechny vyučovací hodiny byly učiteli pojaty tak, že probíhaly frontálně, tedy všichni žáci se věnovali stejné práci. V jedné hodině byla zařazena také práce skupinová. Vnitřní členění hodin respektovalo věkové a psychohygienické potřeby žáků. Tempo výuky je přizpůsobováno potřebám žáků. Dokonalá je zpětná vazba o práci žáků. Učitelky prochází

třídou, poradí a respektují tempo pomalejších žáků. Přes frontálnost výuky byly vyučovací hodiny pro žáky přínosem. Střídající se činnosti, ve většině vyučovacích hodin udržují pracovní tempo a pozornost žáků.

Zhruba polovina žáků ve třídě se aktivně podílí na výuce. Projevy nežádoucího chování několika žáků ve třídě, které rušily práci zbytku třídy, se objevily pouze v jedné hodině.

Přístup ke školní práci je zřetelně lepší ve třídách s rozšířenou výukou, a to bez ohledu na předmět. Zde je učení uvědomělejší a zájem patrnější.

Klima třídy koresponduje z celkovým příznivým dojmem o atmosféře celé školy. Žáci mají k vyučujícím důvěru, nebojí se zeptat na problém. V žádné hodině nebyla dominance učitelů na úkor vzájemných vztahů učitel –žák. Patrná je práce třídních učitelů a i v běžných vyučovacích hodinách se pozná, když učitel pracuje se svou třídou nebo třídou, kterou déle zná. To vše je ku prospěchu výuky a zejména výchovy. Komunikace žáků je na dobré úrovni. O cíleném rozvoji komunikativních dovedností žáků se však mluvit nedá. Učitelé se většinou spokojují s odpovědí po vyzvání žáka nebo s odpovědí jednoslovnou.

Pro hodnocení žáků slouží žákovské knížky. Rozumně je přístupováno k různým formám dílčího opakování, desetiminutovek a krátkých testů, kdy většinou známka v žákovské knížce shrnuje několik takových prací. Za výkony v hodině jsou žáci často chváleni. Závěry hodin hodnocení neobsahují.

Průběh a výsledky vzdělávání ve sledovaných přírodovědných předmětech hodnotí Česká školní inspekce jako velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v nepovinném předmětu sborový zpěv

V rámci nepovinného předmětu sborový zpěv (pro žáky RVHV) pracují ve škole dva sbory. Přípravný sbor Perlička (cca 60 žáků především 1. stupně) a koncertní sbor Korálek (40 žáků).

Plánování a příprava činnosti sborů vychází z plánů koncertní činnosti pro školní rok včetně dramaturgie, která vychází z dosažené vysoké interpretační úrovně. Zahnuje nejen klasický repertoár, ale i vlastní úpravy lidových písní, skladeb z oblasti popu, jazzu a folku, gospelů a spirituálů. Cílem je zvládnutí a rozšíření repertoáru a následná prezentace na veřejnosti.

Základem je kvalitní personální zajištění, kvalifikovaní učitelé – sbormistři (včetně ředitele školy) tvoří tým, který vedle odborného a pedagogického řízení zajišťuje i manažerskou činnost.

Sbory zkoušejí pravidelně ve velké hudebně, pro dělené zkoušky využívají i přílehlé učebny. Pravidelně jsou pořádána týdenní výjezdní soustředění sboru ve volném čase žáků.

V průběhu hospitací při zkouškách sborů byla pozornost věnována hlasové kultivaci, zejména tvorbě tónu, intonaci, výslovnosti a rytmu. Originalitou koncertního sboru je účast zpěváků, bývalých žáků školy. Doplnění o tyto starší zpěvačky a zpěváky (s basovým rozsahem) umožňuje rozšířit repertoár i o skladby určené pro smíšený sbor, Korálek tak disponuje neobvyklými a zajímavými barvami a polohami. Při zkouškách vládla tvůrčí atmosféra, sbormistři se opírali o přirozenou autoritu a zájem zpěváků. Zaznamenána byla výborná spolupráce, na vysoké úrovni je i komunikace, zpěváci přesně reagují na pokyny, jsou ukázněni, respektují vysoké tempo a náročnost zkoušek. Sbormistři na straně druhé dokázali vždy v případě klesající pozornosti odlehčit situaci, při zkouškách panovala pohoda, bezstresová atmosféra.

Motivací pro zpěváky je zejména reprezentace školy, vystoupení na veřejnosti, a to nejen v rámci města a naší republiky. Sbor absolvoval za dobu trvání řadu vystoupení i v zahraničí (např. SRN, Anglie, Holandsko, Francie). Se soubory ze zahraničí se podílí na společných

projektech. Diskografii sboru tvoří již dva profesionálně provedené CD. Řadu významných ocenění získal sbor na domácích a zahraničních soutěžích.

Průběh a výsledky vzdělání a výchovy v nepovinném předmětu sborový zpěv jsou hodnoceny jako vynikající.

Výsledky vzdělávání zjišťované školou

Ředitel školy ověřuje výsledky vzdělávání pomocí písemných kontrolních prací a testů. Kromě testu, které si vyučující jednotlivých předmětů tvoří sami, má škola zkušenost i se dvěma typy testu školám komerčně nabízených. Mezi způsoby ověřování výsledků výuky lze zařadit i výsledky z nejrůznějších výtvarných a hudebních soutěží, kterých se žáci školy hojně účastní, a to i mimo hranice naší republiky.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

Kromě Klubu rodičů, který při škole pracuje, je Městem Most zřízena Rada školy.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. povinná dokumentace základní školy: rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních a školských zařízení č. j. 24 265/03-219. 9. 2003, vydané MŠMT, třídní knihy školního roku 2002/ 2003 a školního roku 2003/2004, protokoly z komisionálních zkoušek šk. r. 2002/2003, evidence žáků školy, školní řád, rozvrh hodin, záznamy z pedagogických rad, osobní dokumentace žáků s postižením, kniha úrazů
2. personální dokumentace zaměstnanců – doklady o dosaženém vzdělání
3. výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2002/2003
4. hospitační záznamy ředitele školy
5. třídní výkazy uplatňované ve školním roce 2003-2004 tříd: 1. A, B, 2. A, B, 3. A, B, 4. A, 5. A, C, 6. B, 7. C, 8. A, C, 9. A
6. náhodným výběrem tvořené soubory katalogových listů žáků tříd: 1. A, 2. B, 3. A, 4. A, B, 5. B, C, 6. B, 7. C, 8. A, C, 9. A
7. zápisy metodických orgánů 1. stupně za školní rok 2002/2003 a 2003/2004
8. náhodným výběrem tvořené soubory školních sešitů a žákovských knížek žáků tříd: 1. A, B, 2. A, B, 3. A, B, 4. A, 5. A, B, C, 6. A, B, 7. A, B, C, 8. A, B, C, 9. A, B

ZÁVĚR

- ***Personální podmínky vzdělávací a výchovné činnosti jsou vynikající v předmětech rozšířené výuky hudební a výtvarné výchovy a velmi dobré běžné výuce základní školy.***
- ***Celkové hodnocení materiálně-technických podmínek školy je velmi dobré.***
- ***Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy jsou vynikající v rozšířené výuce hudební a výtvarné výchovy a velmi dobré v ostatních sledovaných předmětech.***
- ***Od poslední inspekce je vývoj školy a výchovně-vzdělávacího procesu pozitivní, škola si udržuje vysoké hodnocení kvality práce a v rozšířené výuce výtvarné a hudební výchovy je hodnocena jako vynikající. Navíc vedení školy dokázalo překlenout***

problémy vzniklé zrušením nedaleké školy a s tím spojeným příchodem většího počtu žáků a několika pedagogů.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Složení týmu	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Petr Salač	Salač v.r.....
Členové týmu	Mgr. Vladimír Bečvář	Bečvář v.r.....
	Mgr. Erika Bednárová	Bednárová v.r.
	Mgr. Miroslav Hyška	Hyška v.r....
	Mgr. Věra Slezáková	Slezáková v.r.
	Marie Čapková, Alena Pospíšilová, Marie Visingerová	

V Teplicích dne 14. října 2003

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 23. 10. 03

Razítko

Ředitel školy, nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Titul, jméno a příjmení
Mgr. Svatopluk Matějka

Podpis

Mgr. Matějka v.r.....

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekce do 14 dnů po jejím obdržení na adresu pracoviště vedoucího inspekčního týmu, tj. Česká školní inspekce, Mgr. Petr Salač, 415 01 Teplice, Dlouhá 2940. Připomínky k obsahu inspekční zprávy se stávají její součástí.

Hodnotící stupnice:

Stupeň
Vynikající
Velmi dobrý
Dobrý
Vyhovující
Nevyhovující

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Krajský úřad – odbor školství	7. 11. 03	065 223/03-2550
Zřizovatel	-,-	065 224/03-2550
Rada školy	-,-	065 225/03-2550

Připomínky ředitele(ky) školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-	-	Připomínky nebyly podány.